

+31 592 365555
post@drenthe.nl

Volg ons op

provincie Drenthe

STATENSTUK **2024-22**

Agenda Recreatie & Toerisme

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie op 26 juni 2024
- Provinciale Staten op 3 juli 2024
- fatale beslisdatum: niet van toepassing

Behandeld door thema Cultuur, Maatschappij en Vrijtijdseconomie, telefoonnummer
(0592) 36 55 55

Portefeuillehouder: mevrouw W. Meeuwissen

Inleiding

a. Algemeen

Recreatie en toerisme (R&T) leveren een grote bijdrage aan geluk, welzijn, gezondheid en kwaliteit van leven van onze inwoners en bezoekers. Daarnaast is R&T van grote directe economische betekenis in onze provincie. Vanwege het grote belang van R&T voor de brede welvaart in Drenthe en omdat wordt verwacht dat R&T de komende jaren nog flink blijft groeien, hebben we besloten een integraal beleidskader, de Agenda Recreatie & Toerisme, op te stellen. Hierin werken wij de ambities uit het coalitieakkoord 'Samen bouwen we Drenthe!' verder uit en geven wij richting aan de manier waarop wij ons de komende jaren in willen zetten voor het behouden en vergroten van de toegevoegde waarde van R&T voor alle inwoners.

Proces

Op 24 januari 2024 is de startnotitie van deze Agenda R&T in de Statencommissie behandeld. De ontwikkeling van de agenda R&T werd breed ondersteund en u gaf een aantal aandachtspunten mee waaronder het belang van aanbod ontwikkeling in steden en landelijk gebied, arbeidsmarkt en het personeelstekort in de sector, samenwerking tussen provincie en ondernemers, aandacht voor natuur-inclusief denken en handelen. Uw aandachtspunten, de prioriteiten in het coalitieakkoord, de lessen uit de beleidsuitvoering van de afgelopen jaren en de input van interne en externe stakeholders zijn betrokken bij de voorliggende Agenda R&T 2024 – 2028. Ook zijn de resultaten van verschillende onderzoeken benut bij het opstellen van de Agenda R&T. Als onderdeel van een onderzoek naar de marketing van Drenthe zijn ondernemers gevraagd naar hun belangrijkste speerpunten en knelpunten en is het werkveld breed bevroegd met betrekking tot de marketing van Drenthe. Inwoners zijn gevraagd naar hun vrijetijdsbehoeften en hun perspectief op toerisme in Drenthe. Hiervoor hebben wij gebruik kunnen maken van het Drents Panel (instrument van uw Staten). Een samenvatting van het onderzoek is opgenomen in de Agenda en de volledige rapportage is als bijlage bijgevoegd. Onder het kopje 'participatie' is nader beschreven hoe stakeholders betrokken zijn bij de totstandkoming van de Agenda R&T.

Ambitie

Met de Agenda R&T sluiten we inhoudelijk aan bij het gedachtegoed van het 'Perspectief op bestemming Drenthe 2030'¹ dat in 2020 is opgesteld door ondernemers, organisaties uit de vrijetijdssector en overheden. Deze visie stelt als doel dat iedere Drent profiteert van R&T en dat de sector meerwaarde creëert voor bezoekers, bedrijven en bewoners.

Wij hebben de volgende ambitie voor R&T:

1. iedere Drent profiteert van R&T: Wij willen de positieve bijdrage die R&T levert aan de brede welvaart in Drenthe vergroten en eventuele negatieve invloed minimaliseren;
2. R&T is een vitale en toekomstbestendige sector binnen de Drentse economie: Wij investeren in kwaliteitsverbetering, innovatie en digitalisering, met als doel de sector nog robuuster en toekomstbestendiger te maken;

¹ www.bestemmingdrenthe2030.nl

3. Drenthe heeft een vitaal R&T ecosysteem: De samenhang tussen verschillende recreatieve voorzieningen (bijvoorbeeld verblijfs-, dagrecreatie, routes en horeca) is van belang. Deze zijn afhankelijk van elkaar, maar kunnen elkaar ook versterken. In een vitaal R&T ecosysteem is recreatie en toerisme in balans met de (natuurlijke) omgeving;
4. R&T biedt unieke ervaringen aan inwoners en bezoekers die hiermee de eigenheid van Drenthe kunnen ervaren: Wij investeren in ontwikkeling van aanbod dat past bij Drenthe en het unieke Drentse decor;
5. Drentse ondernemers in R&T zijn maatschappelijk gedreven en werken aan duurzaamheid, inclusie en natuur-inclusief ondernemerschap.

Vorenstaande ambitie is in de Agenda R&T vertaald in vijf opgaven en bijbehorende acties.

Werkwijze uitvoering Agenda R&T

R&T is een breed beleidsterrein met veel relaties met andere beleidsterreinen en sectoren. Voor de uitvoering van de Agenda R&T is een goede samenwerking met onze interne en externe partners daarom essentieel. Dit doen we onder andere met de R&T ondernemers, de brancheverenigingen, gemeenten, Recreatieschap Drenthe en de terreinbeherende organisaties. Daarnaast werken we samen met andere beleidsterreinen: landelijk gebied, wonen, cultuur en erfgoed, economie en werkgelegenheid, energie en duurzaamheid, sociaal, verkeer en vervoer en ruimte. Voor de uitvoering van de Agenda R&T zien we kansen voor een gebiedsgerichte aanpak. Hiermee kunnen wij de unieke kenmerken van een gebied benutten, opgaves in samenhang oppakken, inwoners betrekken en het R&T ecosysteem laten floreren. Wij zien kansen om gebieden in de nabijheid van dorpen en steden en de randzones van natuurgebieden recreatief (verder) te ontwikkelen. Daarnaast identificeren wij in de Agenda een aantal kansrijke gebieden voor verdere recreatieve ontwikkeling: zoals Bargerveen, gebiedsontwikkeling VAM-berg en duurzaam toerisme in de Nationale Parken Drents Friese grensstreek en Drentse Aa. Ook benutten wij kansen in gebiedsprogramma's zoals de Regiodeal Zuid- en Oost-Drenthe en de Regiodeal Zwolle.

b. Europese aspecten

Er is een Europese Agenda voor toerisme 2030 met de prioriteitsgebieden: faciliterend beleidskader en governance, groene en digitale transitie, veerkracht en inclusie, vaardigheden en steun voor de transities. Voor het realiseren van onze ambities in de Agenda R&T benutten wij, indien mogelijk, Europese fondsen en subsidies (bijvoorbeeld LEADER).

c. Economie/werkgelegenheid

Door de Drenten en overige Nederlanders is in Drenthe in 2023 € 1556 mln. besteed aan vrijetijdsactiviteiten (dagbezoek/dagtochten/uitstapjes). Daarnaast leverde inkomend dagbezoek uit België en Duitsland een directe economische waarde van € 244 miljoen op.

Binnenlands en inkomend toerisme (overnachtingen) leverde Drenthe daarnaast ca. € 480 mln. op. Hiermee was in 2023 de totale economische waarde van R&T circa € 2,3 miljard (bron: Marketing Drenthe²). Ruim 16.000 mensen werken in Drenthe in de R&T sector³. Dit betekent dat circa 1 op de 14 werkenden in Drenthe werkzaam is in de R&T sector. Ten opzichte van 2019 is het aantal banen in de R&T sector met ongeveer 2% toegenomen, ten opzichte van 2021 met 7%.

d. Participatie

Uw Staten zijn met de Startnotitie Agenda R&T betrokken bij de beleidsontwikkeling. Op 22 mei 2024 vindt een bijeenkomst plaats waarin u een toelichting krijgt op de achtergronden en hoofdpunten van deze Agenda R&T en er gelegenheid is voor het stellen van vragen.

In bijeenkomsten en gesprekken hebben velen inbreng geleverd voor de ontwikkeling van de Agenda R&T. Er zijn meerdere sessies georganiseerd met gemeenten en het Recreatieschap Drenthe. Daarnaast zijn wij in twee bijeenkomsten in gesprek gegaan met ondernemers, terreinbeherende organisaties, brancheorganisaties en andere relevante partijen in het werkveld. Met de terreinbeherende organisaties is daarnaast afzonderlijk gesproken over hun visie op R&T en de toegankelijkheid van onze natuurgebieden. De kennis en kunde van Marketing Drenthe is benut met betrekking tot data, onderzoek, trends en ontwikkelingen.

Advies

1. De Agenda Recreatie en toerisme vast te stellen.

Beleidsopgave uit de begroting

4: Regionale economie en werkgelegenheid

4.03 Een goed vestigings- en ondernemersklimaat

4.05 Vrijtijdseconomie stimuleren

4.06 Drenthe heeft optimale fiets- en wandelvoorzieningen voor inwoners en bezoekers

Argumenten

- 1.1 Een bloeiende R&T-sector is van grote economische betekenis voor Drenthe en levert een belangrijke bijdrage aan de brede welvaart.*

De totale economische waarde van R&T was in 2023 circa € 2,3 miljard en ruim 16.000 mensen zijn werkzaam in de sector. R&T brengt bezoekers in onze dorpen en (binnen)steden. Zij besteden geld bij het gebruik van diverse voorzieningen zoals winkels, horeca, culturele voorzieningen, zwembaden en -plassen etc. En dragen hiermee bij aan het voorzieningenniveau in Drenthe. Recreëren en bewegen in een groene omgeving zijn belangrijk voor de fysieke en mentale gezondheid van onze inwoners en be

² Op basis van het Nederlands vrijetijdsonderzoek, Onderzoek Inkomend Dagbezoek, het Continu Vakantieonderzoek en het Onderzoek Inkomend Toerisme.

³ Bron: LISA, 2022

zoekers. R&T stimuleert ook ontmoetingen, sociale contacten en is belangrijk voor ontspanning. Het recreëren in natuur en landschap maakt mensen tevens bewust van de waarde en het belang ervan. Het draagt hiermee bij aan draagvlak voor bescherming en ontwikkeling van natuur en landschap. Tenslotte is R&T van belang voor behoud van cultuur en erfgoed. Bijvoorbeeld door inkomsten uit bezoek te benutten voor beheer en onderhoud van erfgoed.

Onze ambitie voor R&T werken we uit in vijf opgaven (en bijbehorende acties) voor de periode 2024 – 2028. Hiermee is een stevige basis gecreëerd voor de uitvoering van ons R&T beleid voor de komende jaren. Wij richten ons op de volgende opgaven:

1. *Stimuleren van vitale en toekomstbestendige verblijfsrecreatie*: we zetten in op een passend vervolg van het programma Vitale Vakantieparken en voeren onder andere een pilot uit voor natuur-inclusief ondernemen op vakantieparken;
2. *Behouden en versterken van de recreatieve infrastructuur*: we investeren in fietspaden en wandelpaden en stimuleren de ontwikkeling van thematische wandelroutes;
3. *Versterken toeristisch recreatief aanbod*: wij ondersteunen kansrijke initiatieven uit de markt, (grotere) sportevenementen en samen met ons cultuurbeleid stimuleren we evenementen die bijzondere Drentse verhalen vertellen. Samen met betrokken partijen gaan wij aan de slag met de verdere ontwikkeling van de recreatieve mogelijkheden op de VAM-berg;
4. *Bewoners en inwoners stimuleren om Drenthe te ontdekken*: wij continueren de opdracht aan Marketing Drenthe voor marketing, kennisontwikkeling, onderzoek en aanbodontwikkeling voor 2025 tot en met 2028;
5. *Bevorderen ondernemerschap*: wij verbinden arbeidsmarkt en onderwijs, stimuleren innovatie en digitalisering. Daarnaast stimuleren wij maatschappelijk ondernemerschap onder andere door middel van een duurzaamheidsprogramma en ondersteunen R&T bedrijven om maatregelen te treffen die inclusie en toegankelijkheid bevorderen.

1.2 Wij streven naar een goede balans tussen natuur en recreatie

Wij zetten in op behoud van toegankelijkheid van natuur en landschap voor onze inwoners en bezoekers waarbij we uitgaan van een goede balans tussen beschermen, beleven en benutten. Wij zien kansen om gebieden in de nabijheid van dorpen en steden en de randzones van natuurgebieden recreatief (verder) te ontwikkelen. Met name in deze gebieden zien wij ruimte voor nieuwe recreatieve infrastructuur en nieuwe vestigingen van R&T bedrijven. Wij vinden het belangrijk dat inwoners voldoende mogelijkheden hebben om direct vanuit huis te recreëren. Met het bieden van aantrekkelijke alternatieven (bijvoorbeeld in de randzones van natuurgebieden) kunnen de meest kwetsbare natuurgebieden worden ontlast. In dit kader gaan we de samenwerking met terreinbeherende organisaties (Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Natuur- en milieufederatie en het Stichting Het Drents Landschap) intensiveren. Daarnaast voeren wij een pilot uit met betrekking tot natuur-inclusief ondernemen op vakantieparken.

Tijdsplanning

De Agenda R&T wordt uitgevoerd in de periode 2024 tot en met 2028.

Financiën

De Agenda recreatie en toerisme wordt gedeeltelijk gedekt uit de bestaande Meerjarenbegroting 2024 (tot en met 2027). Het betreft de structurele middelen voor de beleidsopgaven “Drenthe heeft optimale fiets en wandelvoorzieningen voor inwoners en bezoekers” en de beleidsopgave “Vrijtijdseconomie stimuleren” in programma 4 Regionale Economie en Werkgelegenheid. Voorts zijn in de 1^e uitwerking van het coalitieakkoord extra middelen beschikbaar gesteld van 2024 tot en met 2027 voor het verbeteren van de fietspaden en fietsvoorzieningen aanvullend op de fietsagenda, promotie van Drenthe als wandelprovincie en voor het combineren van functies in het landelijk gebied. Ook deze zijn in de Agenda R&T verwerkt.

In de 2^e uitwerking coalitieakkoord is een bedrag opgenomen van € 1,6 miljoen (2025 -2027) voor versterking van het dagrecreatief aanbod en € 1,1 miljoen voor de voortzetting van het programma Vitale Vakantieparken Drenthe. Over de 2e uitwerking coalitieakkoord heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. Dat vindt plaats ten tijde van de behandeling van de Begroting 2025.

In de financiële tabel van de Agenda R&T zijn voor 2028 alleen de structurele begrotingsmiddelen vermeld. In deze financiële tabel zijn de incidentele middelen uit de 1e en 2e uitwerking coalitieakkoord voor 2028 niet gecontinueerd. Over extra budget voor 2028 dient nog nadere besluitvorming plaats te vinden en middelen te worden gevonden.

Monitoring en evaluatie

Voor de monitoring van de uitvoering van de Agenda R&T sluiten wij aan bij de provinciale planning & control cyclus. Er wordt jaarlijks gerapporteerd over de benoemde opgaven. Daarnaast benutten wij landelijke monitors, databases en onderzoeken vanuit het CBS, Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) en het Landelijk Systeem van Arbeidsplaatsen (LISA). De provincie Drenthe is aangesloten bij de Landelijke Data Alliantie en wij ontvangen in dit kader onder andere gegevens over het landelijke Vrijtijdsonderzoek (NVTO). Daarnaast is het uitvoeren van onderzoek en delen van kennis en data met de sector en overheden onderdeel van onze opdracht aan Marketing Drenthe. In 2024 is via het Drents Panel een inwonersonderzoek uitgevoerd met betrekking tot R&T in Drenthe. Wij streven ernaar om dit onderzoek in 2026 te herhalen. Tenslotte verkennen we de komende periode met het Trendbureau Drenthe de mogelijkheden om R&T een volwaardig onderdeel uit te laten maken van de Monitor Brede welvaart.

Communicatie

Stakeholders worden geïnformeerd over de agendering van de Agenda R&T in uw Staten en ontvangen de Agenda R&T digitaal. De Agenda R&T wordt, na vaststelling door uw Staten, op de website van de provincie geplaatst.

Bijlagen

1. Agenda R&T en bijlagen:

- a. Notitie ‘Brede welvaart verbeteren’, CELTH
- b. Vraag en aanbod analyse verblijfsrecreatie, Ginder
- c. Rapportage inwonersonderzoek recreatie en toerisme, J. Richardson, Statenonderzoeker
- d. Onderzoek ‘Marketing (van) Drenthe’, Leisure Link

Ter inzage in kamer C0.39

Niet van toepassing

Assen, 14 mei 2024

Kenmerk: 20/5.5/2024000709

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

drs. J. Klijnsma, voorzitter

W.F. Brenkman MSc, secretaris

wa/coll.

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 14 mei 2024, kenmerk 20/5.5/2024000709;

BESLUITEN:

de Agenda Recreatie & Toerisme vast te stellen.

Assen, 3 juli 2024

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, griffier

wa/coll.